

Bijlage bij agenda bestuurlijk overleg d.d. 28 september 2017

Samenhang

In het bestuurlijk Pact van 28 september a.s. staan een tweetal onderwerpen centraal: **Onderwijs-Arbeid**, meer in het bijzonder Kennispact 3.0, en **Toerusten en innoveren**, een advies in ontwikkeling van SER-Brabant voor een “Toekomstig onderwijs- en arbeidsmarktbestel”.

Daarnaast zijn er momenteel allerhande ontwikkelingen en initiatieven die raken aan de Pact agenda. Het is belangrijk dat het Pact bestuur hiervan kennis heeft, zodat zij prioriteiten bepaalt in de veelheid van initiatieven en samenhang aanbrengt. Dit overzicht heeft niet de pretentie volledig te zijn.

De twee centrale thema's zullen in het bestuurlijk Pact van 28 september door de inleiders verder worden toegelicht. Het gaat zoals aangegeven over:

1. Onderwijs-Arbeid

Het thema Onderwijs-Arbeid is een veelkoppig monster dat om die reden een prominente plaats heeft gekregen in het Pact werkplan 2017. Reeds in de januari vergadering is deze thematiek aan de orde geweest en toen spitste het overleg zich toe op vernieuwende aanpakken van een “Leven lang leren”. In deze vergadering wordt ingegaan op **Kennispact 3.0** over het beroepsonderwijs.

In de kern: Voor het realiseren van de Brabantse ambities is het mbo een belangrijke en onmisbare schakel. Beroepsonderwijs speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van de Brabantse samenleving en de Brabantse economie. Met de uitvoering van het Kennispact 3.0 wordt hieraan invulling gegeven.

Peter van Ierland (Midpoint Brabant) geeft in de vergadering een toelichting op het Kennispact 3.0 en de relevantie voor de Brabantse arbeidsmarkt. Met het Pact bestuur zal in discussie worden gegaan om de rol van de regio's en de partners scherp te krijgen.

2. Toerusten en Innoveren

BrabantAdvies (SER Brabant) werkt momenteel aan een advies over een ‘toekomstig onderwijs- en arbeidsmarktbestel’. In dat advies wordt Pact Brabant een sleutelpositie toegekend.

Na de crisisperiode is de arbeidsmarkt opvallend snel omgeklapt van een ruime naar een krappe arbeidsmarkt. In diverse sectoren is sprake van oplopende personeelskrapte, terwijl tegelijkertijd nog veel werkzoekenden aan de zijlijn staan. Die forse mismatch wijst erop dat sprake is van een imperfecte en weinig flexibele arbeidsmarkt. Daarbij komt dat de grootste veranderingen nog gaan komen vanwege onomkeerbare trends als technologisering, digitalisering en robotisering alsmede de doorwerking van de demografie (ontgroening, vergrijzing). Het verschil tussen winnaars en verliezers op de arbeidsmarkt wordt scherper. Het landschap van arbeid en onderwijs zal ingrijpende veranderingen ondergaan. Talentmanagement en het zorgen voor geschikt personeel op alle niveaus (hoog, midden, laag) wordt komende reeks van jaren hét thema in de regionale economie.

In het bestuurlijk Pact van 28 september zal [Marc van der Meer](#) een toelichting geven op het komend advies. De gedachte is om de uitkomsten van dit advies mee te nemen naar de [Pact conferentie](#) (22 november) zodat er draagvlak ontstaat bij zowel het Pact alsook SER Brabant, en de beide organisaties voor de komende jaren dezelfde agenda en prioriteiten op arbeidsmarktterrein uit gaan dragen.

Andere lopende ontwikkelingen en initiatieven

3. Robotisering/reshoring

In de vorige Pact vergadering is een discussiepaper besproken (*zie verslag overleg 15 juni + presentaties*). Door de aanwezige bestuurders is aangegeven dat er een kleine werkgroep in overleg zou gaan met voorzitter Bert Pauli om te verkennen welke praktische stappen gezet kunnen worden (bijv. mogelijke rol BOM). Vanuit dat overleg zijn inmiddels een aantal sessies belegd om enerzijds een inventarisatie te krijgen van initiatieven die spelen op dit terrein en daarnaast scherp te maken welke vervolgstappen nodig zijn. In oktober zal met een groep deskundigen/belanghebbenden verder gesproken worden om tot een gerichte agenda te komen (Ellen Kroese licht dit punt in de vergadering toe. De werkgroep zal een memo en voorstel aanleveren).

Daarnaast heeft op 7 september 2017 op de Automotive Campus in Helmond de [themabijeenkomst Robotisering van de Werkplaats Arbeidsmarkt MRE](#) plaatsgevonden die gekenmerkt werd door een verdergaande inhoudelijke verdieping van de problematiek en een eerste voorzichtige verkenning van mogelijk aangrijpingspunten voor verandering.

Al met al is de conclusie van dit moment dat in Brabant grote belangstelling bestaat voor het onderwerp en dat er een gedeeld gevoel van urgentie is. Maar de verschillende uitkomsten van de overleggen maken ook duidelijk dat er nog géén gerichte actieagenda ontwikkeld is inclusief aanwijzen verantwoordelijken. Dat legt een stevige hypotheek op de bijeenkomst van oktober waarin het winst zal zijn als een dergelijke agenda het eindresultaat is.

4. Bijeenkomst VMBO/MBO

Platform Beta Techniek, in de persoon van haar voorzitter Doekle Terpstra, geeft aan dat er een beperkte instroom en doorstroom van BBL 2, 3 en 4 opleidingen (techniek) in Brabant is. Terwijl er een continue vraag is naar vakmensen. En er tegelijkertijd steeds meer witte vlekken komen in de techniek opleidingsstructuur in Brabant. De terechte zorg is er dat er op korte termijn een nog groter gebrek komt aan geoefende vaklui waardoor de economische ontwikkeling van Brabant onder druk komt te staan.

De inzet is om op [8 december 2017 op een werkconferentie](#) deze problematiek met deskundigen verder uit te diepen. Dan moet duidelijk worden wat de verschillende regio's doen, zodat inzichtelijk wordt welke extra stappen noodzakelijk zijn en wie daarin het voortouw neemt.

Het is belangrijk deze thematiek te verbinden aan de bredere Onderwijs-Arbeid agenda (centraal thema van ons overleg) zodat samenhang bewaakt wordt en prioriteiten worden gesteld.

5. Kennis en Onderwijs in de Brabantse Toekomst

In opdracht van de provincie wordt door Technopolis een rapport geschreven over Kennis en Onderwijs in de Brabantse Toekomst. Hierin wordt een pleidooi gehouden voor de ontwikkeling van

een verbindende visie. Een visie op het Brabantse kennis- en onderwijssysteem die beschrijft waar Brabant kan inspelen op een aantal (onderling verbonden) megatrends.

Een verbindende visie dient de vliegwielen te benoemen. Bijvoorbeeld de samenhang tussen onderwijs, kennisopbouw en kennisoepassing (kenniscirculatie); tussen economische groei, arbeidsmarkt en schooluitval; en tussen sectoren (cross-overs).

Een ander voorbeeld is het belichten van talentontwikkeling in brede zin, dus niet alleen formeel onderwijs maar ook praktijkkennis en niet alleen vakinhoudelijke kennis maar ook 21e-eeuwse vaardigheden en sociaal-culturele vorming.

In het verlengde van de visie zijn vijf noodzakelijke verbeteringen in het kennis- en onderwijssysteem gedefinieerd: 1) onderwijsvernieuwing, 2) leven lang leren, 3) nieuwe technologie, sectoren en cross-overs, 4) valorisatie, en 5) een inclusieve economie en maatschappij.

Niet toevallig thema's die, over het algemeen, ook permanent aandacht krijgen op de Pact agenda. Tenslotte houden de samenstellers van het rapport ook een pleidooi voor een efficiënte afstemming. Gedacht wordt aan een (nieuw) overlegplatform voor het delen en bijsturen van de huidige set aan gezamenlijke acties (bijvoorbeeld opschaling) en bij het initiëren van nieuwe gezamenlijke acties. Hoewel het pleidooi voor efficiëntie gedeeld wordt, lijkt een extra overleg naast de reeds bestaande overleggen een brug te ver.

Al met al blijft het van belang de belangrijkste conclusies uit het rapport een plek te geven in toekomstige prioritering van het bestuurlijk Pact overleg, en verbinding te zoeken met het advies Toerusten en Innoveren van BrabantAdvies.

6. De Tafel van 100

Het Pact bestuur heeft aangegeven jaarlijks een conferentie te beleggen waarin de balans van ons werk wordt opgemaakt en agendasetting voor het komende jaar plaatsvindt. De inzet is om op deze bijeenkomst de verschillende initiatieven in samenhang te bespreken zodat de prioriteiten voor het komende jaar gesteld gaan worden.

Eerste gedachtevorming voor de inhoud en opzet van deze conferentie:

a) *Inhoudelijk:*

- Gericht op de agenda voor de komende jaren
- Wat zijn dan de grote vraagstukken waaraan de komende jaren gewerkt moet worden?
Een eerste voorzet: Digitalisering (aanscherping Robotisering/Reshoring), Onderwijs-Arbeid en Flexicurity. Simpelweg dus de thema's die ook dit jaar centraal stonden, omdat er wel eerste aanzetten zijn maar er nog hard gewerkt moet worden om tot concrete stappen te komen. Een extra thema is mogelijk "Inclusieve arbeidsmarkt" omdat we zien dat de tweedeling op de arbeidsmarkt een serieus probleem is dat zich niet vanzelf oplost.
- De inhoud zal opgebouwd worden uit de verschillende ontwikkelingen zoals die nu in gang zijn gezet. Dit om te voorkomen dat we weer blijven praten over interessante vergezichten zonder concrete vervolgstappen te maken.

b) *Vorm:*

- Aparte tafels waarin gesproken wordt over drie (vier?) inhoudelijke thema's en één over samenwerken.
- 100 genodigden op naam, 20 per regio afkomstig uit de drie O's.
- bestuurs-/doorzettingsmacht binnen de regio en/of eigen geleding die nu al een rol vervullen/positie hebben.
- Het geheel wordt aangevuld met relevante externe deskundigen.